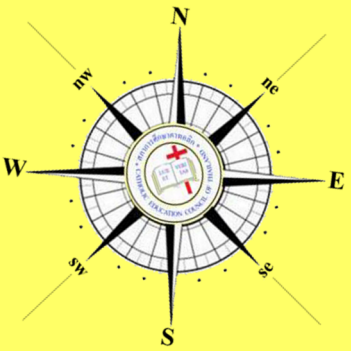

บนเส้นทางสาย ไตร่ตรอง

ประสบการณ์ของนักเดินทางในการใช้

กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรอง

บนเส้นทางสายไตร่ตรอง

คนนำทาง

ฉันเปรียบเทียบการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง“เป้าหมายและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรอง” ว่าเป็นเสมือนการเดินทางเพื่อรู้จักและเรียนรู้กระบวนการนี้โดยมีครูผู้เข้าร่วมอบรมเป็นเพื่อนร่วมทาง และมีคุณพ่อเฉลิม ใหญ่ และฉันเป็นคนนำทาง เมื่อเสร็จสิ้นการเดินทางซึ่งใช้เวลา 4 วัน 3 คืน ฉันบอกเพื่อนร่วมทางของฉันเสมอว่า “การเดินทางเพื่อเรียนรู้กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรองคงจะสิ้นสุดที่จุดนี้ แต่จุดนี้เองกลับเป็นจุดเริ่มต้นใหม่ของการเดินทางที่แท้จริงของเพื่อนร่วมทางของฉันทุกคน” พวกเขากลายเป็นนักเดินทางบนเส้นทางสายไตร่ตรอง เส้นทางชีวิตที่นักเดินทางจะนำกระบวนการนี้ไปใช้จริงเพื่อให้บังเกิดผลกับนักเรียนและโรงเรียนของพวกเขา และที่สำคัญกับตัวของพวกเขาเอง

ฉันมีโอกาสที่จะรับรู้ถึงประสบการณ์ ความประทับใจ และผลลัพธ์ของการนำกระบวนการนี้ไปใช้ เมื่อฉันได้ขอให้นักเดินทางบางคนซึ่งได้รับมอบหมายให้กลับเข้ามาร่วมเดินทางใหม่อีกครั้งเพื่อทำหน้าที่เป็นCoachให้กับเพื่อนร่วมทางครั้งใหม่ ฉันขอให้นักเดินทางกลุ่มนี้ทบทวนประสบการณ์การนำกระบวนการสอนแบบไตร่ตรอง และบันทึกเป็นเรื่องราวเพื่อแบ่งปันให้กับเพื่อนร่วมทางกลุ่มใหม่ฟัง พวกเขาได้เขียนบันทึกประสบการณ์การนำไปใช้ วิธีการ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและตัวของพวกเขาเอง หลายๆ ครั้งขณะที่อ่านบันทึกเหล่านี้น้ำตาแห่งความปลื้มปีติแอบหลั่งไหลในใจของฉัน บันทึกเหล่านี้ทำให้ฉันได้รู้ว่า ทำไมพระเจ้าได้มอบหมายให้ฉันเป็นคนนำทาง และทำไมฉันจะต้องทำหน้าที่คนนำทางอย่างซื่อสัตย์ต่อไปครั้งแล้วครั้งเล่า

ฉันได้รวบรวมบางส่วนของบันทึกบนเส้นทางสายไตร่ตรองของนักเดินทางมาเรียบเรียงเป็นบทความนี้ เพื่อแบ่งปันประสบการณ์อันมีคุณค่าและมีความหมายของพวกเขา โดยหวังว่าประสบการณ์นี้จะเป็นกำลังใจแก่กันและกันของนักเดินทางบนเส้นทางสายไตร่ตรอง และชักชวนครูท่านอื่นๆ ให้มาร่วมเดินทางกับพวกเรามากขึ้น

บันทึกของครูปราย ปาลิกา ศรีสารากร โรงเรียนดรุณาราชบุรี เรื่อง Change for the Better เล่าให้เห็นถึงการนำขั้นตอน 5 ขั้น ของกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรองไว้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน สวยงามและชัดเจน และยังได้บอกประโยชน์ที่ครูปรายและนักเรียนของครูได้รับ

Change for the better

ในการสอนแบบเก่าก่อนเริ่มต้นการสอน ฉันศึกษารายละเอียด ตัวชี้วัดจากหลักสูตรแกนกลางและรายละเอียดคำอธิบายรายวิชา ฉันกำหนดเนื้อหาที่จะสอนให้เหมาะสมกับเวลา หลังจากนั้น ฉันจึงจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ เมื่อเริ่มต้นการเรียนในต้นปีการศึกษา ฉันบอกรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่จะสอน เวลา และวิธีการวัดและประเมินผลให้นักเรียนทราบ

หลังจากนั้นทุกชั่วโมงการสอน ฉันสอนตามแผนการสอนที่ฉันเตรียมไว้หลังสิ้นปีการศึกษา ฉันวัดและประเมินผล นักเรียนได้เกรดแตกต่างกันไป เปรียบเทียบผลการสอบวัดและประเมินผลระดับชาติ นักเรียนของฉันมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศเล็กน้อย

ฉันมีโอกาสได้เข้ามาอบรม และได้รู้จักกระบวนการแบบใหม่ที่เรียกว่า “กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรอง” ระหว่างการอบรม ฉันคิดว่า “ฉันยังไม่ค่อยเข้าใจเท่าไหร่” “ฉันรู้สึกกังวล

ว่าฉันจะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในการเรียนการสอนอย่างไร และที่สำคัญมันจะได้ผลจริงๆ หรือเปล่า?"

หลังเข้ารับการอบรม สิ่งแรกๆ ที่ฉันทำคือ ฉันนึกย้อนกลับไปคิดทบทวนตัวเองในแต่ละขั้นตอนและนี่คือสิ่งที่ฉันค้นพบ

1. <u>ฉันเคยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ด้วยศรัทธา หรือไม่?</u>

ฉันตอบตัวเองว่า "เคยทำบ้าง ไม่ทำบ้าง" แต่ที่แน่ๆ ฉันไม่ได้ทำให้กับนักเรียนทุกคน แน่นอน เดิมฉันมักจะมีใจลำเอียงให้กับนักเรียนที่ตั้งใจเรียนอยู่แล้ว เมื่อฉันได้คำตอบว่า การสอนแบบเก่าของฉันเป็นแบบนี้ ฉันได้ลองสร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบที่ไปอบรมมา ฉันยังคิดอะไรใหม่ ไม่ได้มาก ฉันตัดสินใจลอกที่อบรมมาเลยแล้วกัน เช่น ในการสอนแบบเก่า ฉันเคยเข้าห้องไปแล้วสอนเลย ฉันเปลี่ยนมาเป็น "นักเรียนวันนี้ เรามาบริหารสมองกันเถอะ" ฉันค้นพบว่า นักเรียนของฉันเริ่มมีความสุขตั้งแต่ต้นคาบ โดยเฉพาะนักเรียนหลังห้องที่รู้สึกชอบกิจกรรมนี้เป็นพิเศษ

ผลที่ได้จากการสร้างบรรยากาศ ฉันรู้สึกได้ว่า นักเรียนของฉันทุกคนได้หันมาสนใจการเรียน และตัวฉันมากขึ้น

ครูปราย ปาลิกา

2. <u>ฉันเคยให้ภาพรวมก่อนการเรียนหรือไม่?</u>

คำตอบคือ"ใช่ ฉันให้ตอนต้นปีการศึกษาเท่านั้น" หลังจากนั้น ทุกต้นชั่วโมงฉันบอกเพียงเรื่องที่กำลังจะสอน หลังจากการอบรม ฉันลองให้ภาพรวมทุกชั่วโมง การให้ INTRO แก่นักเรียนทำให้นักเรียนทราบขอบเขตการเรียนชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะการบอกถึงข้อมูลความจำเป็นที่ต้องเรียนที่มีผลต่อชีวิตจริงๆ

ประโยชน์ที่ได้กับตัวฉันคือ ฉันสอนเฉพาะเนื้อหาที่จำเป็นจริงๆ ส่วนเนื้อหาที่ไม่สำคัญ ฉันแนะนำให้นักเรียนไปต่อยอดจากการสืบค้นด้วยตัวเองหรือสอบถามฉันนอกห้องเรียน

3. <u>การจัดกระบวนการเรียนด้วย See Judge Act และ 4. การไตร่ตรองก่อนจบคาบเรียน</u>

ตรงนี้ฉันตอบตัวเองเลยว่า "ไม่เคยทำ" แน่นอน ฉันลองนำไปใช้ แต่ฉันบอกได้เลยว่าในขั้นเตรียมการสอนมันยากมากและใช้เวลาคิดนานพอสมควร เพื่อการจัดกระบวนการและแบ่งขั้นตอนให้เป็น See-Judge-Act และการเตรียมคำถามในแต่ละขั้น แต่เมื่อนำไปใช้แล้วผลที่ได้รับคุ้มค่าจริงๆ ลูกศิษย์ของฉันไม่เกิดอาการความจำเสื่อมด้านวิชาการ และไม่เกิดอาการตีบตันทางสติปัญญา ฉันประเมินได้จากไหนน่ะเหรอ ฉันอ่านจากการบันทึกไตร่ตรองในสมุดแบบฝึกหัดของนักเรียนที่ฉันให้นักเรียนตอบคำถามเพื่อการไตร่ตรองก่อนจบคาบ ฉันประเมินได้อย่างชัดเจนว่านักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาและกระบวนการได้ดีเพียงใด แต่ฉันไม่เคยใช้บันทึกการไตร่ตรองเพื่อการประเมินและวัดผลนะ

5. <u>การวัดและประเมินผล</u>

ฉันยังไม่ทำอะไรได้ไม่มากในหัวข้อนี้ สำหรับปีการศึกษานี้ เพราะปิดภาคเรียนเสียก่อน ฉันต้องใช้แบบประเมินผลแบบเก่าๆ ไปก่อน แต่ได้ลองนำไปใช้ในชั่วโมง Home room ซึ่งได้ผลดี ฉันตั้งใจว่าในปีการศึกษาหน้า ฉันจะนำไปใช้ให้มากขึ้นเพื่อให้การประเมินและวัดผลไม่ใช่เป็นเพียงการให้คะแนน แต่เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างแท้จริง

<u>ประโยชน์จากการนำกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรองไปใช้ต่อตนเองและต่อนักเรียน</u>

<u>ต่อตนเอง</u>

1. ทำให้ฉันได้ทราบ และมั่นใจในการสอนว่าฉันจะสอนเรื่องอะไร และสอนไปเพื่ออะไร ได้ฝึกตัวเองอยู่เสมอที่จะคิดหาวิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อจะประสบผลสำเร็จในคาบสอนนั้นๆ

2. เกิดความภูมิใจที่นักเรียนนำสิ่งที่เรียนไปใช้ได้ในชีวิตจริงอย่างมีความสุข

3. กระบวนการไตร่ตรองไม่ใช่กระบวนการที่ใช้ได้แค่ห้องเรียน สำหรับฉันนับตั้งแต่ผ่านการอบรม “กระบวนการไตร่ตรองจะใช้ได้ทุกสถานการณ์ ทุกช่วงเวลาจนตลอดชีวิต”

<u>ต่อนักเรียน</u>

1. นักเรียนสามารถบอกตัวเองได้ว่าเขาต้องเรียนอะไร เพื่ออะไร อย่างไร และทำไม นักเรียนรู้ขอบเขตการเรียน และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม

2. แคบลงไปอีกนิดการเรียนด้วยกระบวนการไตร่ตรองเป็นการเรียนที่นักเรียนเรียนด้วยตัวเอง วางแผนว่าตัวเองจะเรียนอย่างไร คิดอย่างไร และเขาจะนำความรู้ไปใช้จริงในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง จึงเป็นการฝึกฝนเขาให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจนตลอดชีวิต

ความเชื่อศรัทธาคือความมั่นใจในสิ่งที่เราหวัง เป็นข้อพิสูจน์ถึงสิ่งที่มองไม่เห็น (ฮบ. 11:1-5) สำหรับเพื่อนนักเดินทาง กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรอง เราอาจจะยังใหม่ในความคิดแต่ขอให้เชื่อและมั่นใจ ถ้าเราเชื่อศรัทธาว่าเราทำได้ เราจะเนรมิตสร้างนักเรียนที่รู้คุณค่าในตัวเอง และดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข

ครูเทป พิชามญชุ์ ไตรพิทักษ์ โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ กรุงเทพฯ ยืนยันถึงประโยชน์ต่อตัวเองและต่อนักเรียนว่า “ต่อตัวฉัน ฉันรู้ว่าวันนี้ ในคาบนี้จะสอนอะไรถึงตรงไหน ฉันคิดเตรียมคำถาม ฉันต้องคิดกับตัวเองมากขึ้น กระตุ้นให้ฉันคิดดีขึ้น ฉันต้องคิดเตรียมตัวว่า จะพูดแบบไหนน่าจะดีกว่า ฉันได้แผนการสอนที่มีการไตร่ตรองมากขึ้น ฉันมีความสุขในการสอนเพิ่มขึ้น ต่อนักเรียน นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น มีสมาธิดีขึ้น นักเรียนชอบที่จะเรียนด้วยความเต็มใจ โดยไม่รู้สึกว่าถูกบังคับ”

นักเดินทางอีกหลายๆ คนได้บอกเล่าถึงประโยชน์และคุณค่าของการใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรองที่เกิดขึ้นกับตัวครูเองอย่างซาบซึ้งและจับใจ ครูกบ นิยม ขุนรองรัมย์ โรงเรียนมารีย์อนุสรณ์ บุรีรัมย์ บันทึกว่า “นักเรียนทำให้จิตวิญญาณของความเป็นครูของฉันมีพลังที่จะก้าวเดินต่อไป เป็นชัยชนะที่ต้องขอบคุณเด็กๆ ของฉัน... หลังจากที่ฉันได้นำแผนแบบไตร่ตรองไปใช้ จิตวิญญาณความเป็นครูของฉันสูงขึ้นอย่างมหาศาล ฉันมีกำลังใจสอนลูกศิษย์ของฉันต่อไป วันนี้ฉันกล้ายืนยันว่าฉันจะอยู่คู่กับอาชีพนี้อย่างมีความสุขแน่นอน”

ครูกบ นิยม

ครูนิสารัตน์ ชัยชีพ โรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ จันทบุรี บอกถึงการเปลี่ยนแปลงตัวเองว่า “หลังจากนำกระบวนการนี้ไปใช้ระยะหนึ่ง ฉันพบว่าตัวฉันเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงในด้านการเตรียมการสอน ฉันบอกตัวเองเสมอว่า ฉันต้องเตรียมการสอนอย่างดี ค้นหา ศึกษา สืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการสอน ฉันรู้สึกสนุกตื่นเต้นกับการสอนของฉัน” เช่นเดียวกับครูแจ๊ส ณิชวรรณ ชูไธสง โรงเรียนดรุณาราชบุรี ที่ได้เปลี่ยนวิธีการสอน “จากวิธีการสอนที่ฉันเอาแต่พูดๆ อธิบายๆ มาเป็นการสอนที่ฉันพูดน้อยลง แต่ได้สาระสำคัญมากขึ้น การใช้เวลาคุ้มค่ากว่าเดิม การใส่ใจนักเรียนเป็นรายบุคคลมีมากขึ้น”

ครูเตือน

กระบวนการนี้ทำให้มุมมองต่อนักเรียนของครูเตือน ติระยะพานิชกุล โรงเรียนดาราสมุทร ศรีราชา เปลี่ยนไป “คุณค่าที่สำคัญที่ได้รับจากการใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรอง คือมุมมองของฉันต่อนักเรียนเปลี่ยนไป ฉันได้รับรู้ว่า นักเรียนทุกคนมีส่วนดี มีศักยภาพด้านต่างๆ ฉันต้องช่วยนักเรียนให้เห็นคุณค่าของ

ตนเองและค้นพบความสามารถในตัวเขา เช่น ทักษะด้านการพูด การคิด การวางแผน และการทำงานเป็นขั้นเป็นตอน”

นักเดินทางหลายๆ คนยังได้เล่าถึงประโยชน์ที่นักเรียนได้รับ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนและห้องเรียนครูแวน ศรินยา ธนะศักดิ์ศรี โรงเรียนดรุณาราชบุรี บันทึกว่า “กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรองทำให้นักเรียนสามารถรู้ล่วงหน้าว่า พวกเขาจะต้องทำตัวอย่างไร เตรียมตัวอะไร เรียนแล้วจะนำไปใช้อย่างไร เป็นการฝึกให้นักเรียนเป็นคนที่มีเหตุผลในการดำรงชีวิต การเรียนของนักเรียนไม่เพียงแต่เรียนเพื่อให้ได้คะแนนหรือเกรดสูงขึ้น แต่พวกเขาจะต้องเรียนรู้การดำเนินชีวิตในสังคม” ในทำนองเดียวกัน ครูแจ๊ส ณิชวรรณ ชูไธสงเล่าอย่างมั่นใจว่า “นักเรียนจะรู้เป้าหมายของการเรียนว่าในแต่ละคาบเขาจะต้องเรียนรู้อะไร เรียนเพื่ออะไร ทำให้เขาสนใจและเอาใจใส่การเรียนมากขึ้น และเมื่อเขาได้ไตร่ตรองท้ายชั่วโมงเรียน จะทำให้เขาเข้าใจบทเรียนมากขึ้น ฉันเชื่ออย่างนี้จริงๆ เพราะฉันได้พิสูจน์มาแล้ว”

ครูแจ๊ส ณิชวรรณ

กระบวนการนี้สามารถทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีขึ้นในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ครูมด กนกวรรณ ไทยรัตน์ โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย สรุปประสบการณ์ว่า “การที่ฉันได้ปรับเปลี่ยนวิธีการนำเสนอบทเรียนทำให้ฉันพบว่า นักเรียนของฉันมีการพัฒนาความคิด และไม่ยึดติดกับตัวอย่างเพียงแบบเดียว นักเรียนมีทัศนคติที่ดีขึ้นในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ....ฉันมั่นใจว่า นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้อย่างแท้จริงและสามารถต่อยอดความรู้ที่ได้รับ”

ครูมด กนกวรรณ

และนั่นเป็นประโยชน์และคุณค่าที่นักเดินทางได้เล่าให้ฟังจากประสบการณ์บนเส้นทางสายไตร่ตรองของพวกเขา ต่อไปนี้ เรามาดูกันว่าพวกเขาได้ใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรองอย่างไรในทั้ง 5 ขั้นตอน พวกเขาจึงได้รับประโยชน์และคุณค่าเหล่านั้น

ขั้นตอนที่ 1.การสร้างบรรยากาศด้วยศรัทธา

กระบวนการนี้สร้างขึ้นบนรากฐานที่สำคัญ คือ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของครูและนักเรียนด้วยความเป็นกันเอง ความไว้วางใจ ความเชื่อมั่น และศรัทธาต่อกันและกัน ครูกุ้ง นิตยารัตน์ คชเสนา โรงเรียนดาราสมุทร ศรีราชา ปรับใช้หลักการนี้กับนักเรียนกลุ่มหนึ่งที่ถูกกล่าวถึงในทางลบว่า “ไม่ได้เรื่อง ไม่สนใจเรียน ขี้เกียจ ไม่มีสมอง” ครูกุ้งเล่าว่า “ฉันมีประสบการณ์ว่าพวกเขามักไม่สนใจเนื้อหาที่ฉันสอน แอบหลับหรือแอบเล่นโทรศัพท์ คราวนี้วิธีการของฉันเปลี่ยนไป ฉันเข้าไปในห้อง ฉันยิ้มและทักทายสวัสดีทุกๆ คน แล้วได้เรียกชื่อนักเรียนคนหนึ่งเป็นพิเศษ คือ พรชัย ฉันรู้ว่าเขานี่แหละหัวโจกประจำห้อง ฉันไม่จับผิดเขาเหมือนอย่างที่ฉันเคยทำ ถ้าเขาหลับ ฉันจะค่อยๆ ปลุกให้เขาตื่นอย่างนุ่มนวล ถามถึงสารทุกข์สุกดิบของเขาในทุกๆ ครั้งที่เข้าสอน บางครั้งฉันถามถึงแม่ของเขาที่ขายกล้วยทอดอยู่ในตลาด จากเหตุการณ์นี้ผ่านไปได้ประมาณหนึ่งเดือน ผลที่ตามมาคือพรชัยสนใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่ฉันสอน ไม่เคยหลับ ไม่เคยส่งเสียงรบกวน และรับผิดชอบส่งการบ้านในทุกคาบ อีกทั้ง อาสารวบรวมการบ้านของเพื่อนๆ มาส่งฉันทุกคาบ นอกจากนั้น ในบางคาบของครูท่านอื่น พรชัยจะเป็นคนรับผิดชอบรวบรวมการบ้านไปส่งครูด้วย”

ครูกุ้ง นิตยารัตน์

การสร้างประสบการณ์เริ่มต้นคาบเรียนที่ดีกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจสู่การเรียนรู้ของ

นักเรียน การสร้างบรรยากาศเริ่มต้นง่ายๆ เพียงแค่ “หน้าตาที่ยิ้มแย้มแจ่มใสของครู” ก็เปลี่ยนบรรยากาศห้องเรียนได้ทั้งห้อง ดังจะเห็นได้จากเรื่องราวของครูศิริวรรณ วงษ์บูรพา โรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ จันทบุรี ครูเล่าว่า

“เดิมเลยในเวลาที่ฉันจะเข้าสอน ฉันเดินเข้าไปในห้องเรียนด้วยหน้าตาที่นิ่งเฉยมากจึงทำให้เด็กคิดว่าฉันดุ เด็กนักเรียนจะมีคนดูต้นทางก่อน พอฉันเดินมาก็จะตะโกนบอกเพื่อนๆ ว่าครูมาแล้วๆ เด็กๆ พากันรีบกลับที่นั่งกันพัลวัน พอฉันเข้าห้องเด็กมีอาการที่เบื่อหน่ายไม่อยากเรียน พอฉันถามอะไร ไม่มีใครอยากตอบ และไม่มีใครสนใจ

หลังจากอบรม ฉันได้ทดลองกระบวนการด้วยตัวเอง คือ ฉันเดินเข้าไปสอนนักเรียนด้วยหน้าตาที่ยิ้มแย้มแจ่มใสและพูดคุยกับนักเรียนอย่างเป็นกันเองก่อนจะเข้าสู่บทเรียน ฉันสังเกตว่าเด็กๆ มีความสุข เด็กคนหนึ่งถึงกับถามฉันว่า “วันนี้ครูเป็นอะไรคะ? ทำไมวันนี้ครูใจดีจัง? หนูชอบแบบนี้ค่ะ เพราะทำให้หนูอยากเรียนมากขึ้นนะคะ” ”

ครูแวน ศรินยา

ครูแวน ศรินยา ธนะศักดิ์ศรี บอกถึงวิธีการที่หลากหลายที่สามารถใช้ว่า “การเข้าสู่การเรียนการสอนของฉัน ฉันเริ่มด้วยการสร้างบรรยากาศ ทุกๆ คาบที่สอนภาษาจีน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในตัวฉัน ฉันเริ่มต้นด้วยการทักทายแบบยิ้มแย้ม ฉันอาจเริ่มต้นว่า “วันนี้ครูแวนมีอะไรมาเล่นกับนักเรียน” บางทีฉันสอนให้นักเรียนทำ Brain Gym เพื่อสร้างความสนใจ เพราะภาษาจีนจะถูกจัดให้สอนในคาบบ่ายเสมอ บางครั้ง ฉันเล่นทายปัญหาหรือเล่ามุขขำขัน”

ไม่ใช่เพียงครูแวนสอนภาษาจีนเท่านั้นที่ใช้มุขขำขันกับนักเรียน ครูนิธิกนก ศรีธีรปภา สอนภาษาอังกฤษที่โรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ มีมุขเด็ดเช่นกัน “ฉันสร้างบรรยากาศด้วยการเล่นคำถามอะไรเอ่ย ฉันถามเด็กๆ ว่า “Why are football players always so cool?” เด็กๆ ต่างทำหน้างงๆ ใส่ฉัน จากนั้นเสียงเอ็ดตะโรก็ดังขึ้นเมื่อผ่านไป 2 นาที ยังไม่มีใครตอบถูก ฉันเฉลยว่า “คำถามแปลว่า ทำไมนักฟุตบอลจึงรู้สึกเย็นสบายอยู่เสมอ?” คำตอบคือ “They have lots of fans ไงจ๊ะ” เท่านั้นละค่ะ ฮากันทั้งห้อง”

ขั้นตอนที่ 2.การให้ภาพรวม

ครูเฉลิมชัย บุญพิทักษ์ โรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ พูดถึงการให้ภาพรวมว่า “สิ่งที่เป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงของผม คือ ผมรู้สึกประทับใจกับการให้ภาพรวม (Big Picture) ก่อนเข้าสู่บทเรียน การให้ภาพรวมทำให้นักเรียนได้รับทราบข้อมูลทั้งหมด ทำให้นักเรียนมีทิศทางการวางแผนในการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อนักเรียนได้รับรู้ถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนและมีความจำเป็นต่อนักเรียนนักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนเนื้อหามากขึ้น”

การให้ภาพรวมเป็นเทคนิคในการเริ่มคาบเรียนโดยครูจะใช้เวลาประมาณ 5 นาทีก่อนเริ่มเข้าสู่เนื้อหาหรือกิจกรรมการเรียนรู้ อธิบายถึงสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นในคาบเรียนนั้น เพื่อกระตุ้นความสนใจและทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน เทคนิคที่ใช้เรียกว่า INTRO Model

- Interest เรื่องนี้น่าสนใจอย่างไร
- Need ทำไมจำเป็นต้องเรียนเรื่องนี้
- Time ใช้เวลาเท่าไร อย่างไร
- Range ขอบเขตของเนื้อหาเป็นอย่างไร
- Objectives เมื่อเรียนแล้ว นักเรียนจะเข้าใจเรื่องใดและได้รับการพัฒนาทักษะด้านใด

ครูกรีน สกรรจ์วงศ์

ครูกรีน สกรรจ์วงศ์ มิตรประเสริฐ ครูสอนภาษาไทยโรงเรียนดาราสมุทร เล่าถึงการให้ภาพรวมของหัวข้อ “คำราชาศัพท์” ซึ่งทำให้ “แก๊งลูกหมี” กลุ่มเด็กชายอ้วนกลมสามคนที่ไม่เคยสนใจการเรียนวิชาภาษาไทย

หันกลับมาเรียนคำราชาศัพท์ในคาบนั้นด้วยความกระตือรือร้นและมีความสุข เหตุการณ์เป็นดังนี้

“ฉัน: “สวัสดีค่ะ นักเรียนทุกคน เมื่อคืนมีใครดูโทรทัศน์บ้าง”

นักเรียน: “ดูค่ะ เมื่อคืนมีเลิฟซีนด้วย “กรี๊ด”“ดูคับ”

ฉัน: “ก็ชอบนะ แต่ก่อนดูหนัง มีอะไรให้ดูก่อนค่ะ”

เล็ก: “ข่าวไงครู มีทั้งข่าวบันเทิง ข่าวพระราชวังค่ะ”

ฉัน: “นั่นเรียกว่า ข่าวในพระราชสำนักค่ะ”

นักเรียน: “555”

ฉัน: “แสดงว่าฟังข่าวในพระราชสำนักไม่รู้เรื่องใช่ไหม”

กลาง: “ก็เขาพูดอะไรก็ไม่รู้ค่ะ”

ฉัน: “อะไรทำให้หนูไม่รู้ว่า เขาพูดอะไร”

เล็ก: “มีแต่คำศัพท์ยากๆทั้งนั้นเลย”

ใหญ่: “แล้ว ศัพท์ยากๆ นั้นเรียกว่าอะไร”

แก๊งลูกหมี: “! ? ! ?”

นักเรียน: “คำราชาศัพท์ค่ะ”

ฉัน: “เก่งมากค่ะ คำราชาศัพท์ ทำให้หนูฟังข่าวในพระราชสำนักไม่รู้เรื่องใช่ไหม แล้วหนูคิดว่าหนูควรรู้คำราชาศัพท์ไหมคะ”

นักเรียน:“ควรค่ะ” “ควรครับ”

ฉัน: “นักเรียนจะรู้คำราชาศัพท์ไปทำไมคะ”

เล็ก: “เอาไว้ทำข้อสอบเหรอครู 555”

กลาง: “เอาไว้แปลข่าว ได้ป่าวคับ”

แก๊งลูกหมี: “? ? ? (ทำท่าคิดหนัก นิ่งเงียบ)”

ฉัน: “โอเคค่ะ เดี๋ยวครูจะบอกให้ ถึงแม้ว่านักเรียนจะไม่มีโอกาสได้ใช้คำราชาศัพท์ในชีวิตประจำวันสักเท่าไหร่ แต่มันก็มีความจำเป็นที่นักเรียนจะต้องเรียนถ้าหนูเข้าใจความหมายของคำราชาศัพท์ หนูจะฟังข่าวในพระราชสำนักรู้เรื่องใช่ไหม แล้วหนูสามารถเล่าให้คนอื่นฟังด้วยใช่ไหม การใช้คำราชาศัพท์ได้ถูกต้อง เป็นการฝึกฝนให้นักเรียนใช้คำที่สุภาพได้เหมาะสมกับบุคคล และถูกกาลเทศะ นักเรียนจะมีความสุภาพ และเป็นที่รักของทุกคน”

ฉัน: “ครูจะใช้เวลาใน 1 คาบนี้ ทำให้นักเรียนได้รู้จักกับคำราชาศัพท์มากขึ้น สามารถบอกความหมายของคำราชาศัพท์ได้ โดยเราจะใช้คำราชาศัพท์ที่ปรากฏในข่าวดีไหมคะ ถ้าพร้อมเรามาเริ่มเรียนกันนะ”

จากนั้นฉันเริ่มสอนอย่างมีความสุข นักเรียนในห้องรวมทั้งแก๊งลูกหมี ตั้งใจเรียนตลอดคาบ”

ครูวี วีรยุทธ ตั้งดำรงค์บุญ โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย ใช้เทคนิค INTRO สร้างความน่าสนใจด้วยการตั้งคำถาม ครูวีเล่าว่า

ครูวี วีรยุทธ

ฉันเริ่มการสอนด้วยการโชว์เทอร์โมมิเตอร์ที่ยืมมาจากห้องพยาบาลให้นักเรียนดู นักเรียนคนหนึ่งแซวว่า “ครูขา ครูเอามาวัดไข้เหรอคะ” ฉันชวนคุยว่า “เมื่อเช้านี้ ครู Frank (ครูต่างชาติ) บอกครูว่า ตอนนี้ที่อเมริกาอากาศน่าจะอยู่ประมาณ 40°F เอง” ฉันตั้งคำถามว่า “ระหว่าง 40°F กับ 40°C แบบไหนอากาศเย็นกว่ากัน?” ฉันปล่อยให้เด็กพูดคุยถกเถียงกันช่วงระยะหนึ่ง ฉันบอกนักเรียนว่า “วันนี้ เราจะเรียนกันในเรื่องการเปลี่ยนองศาเซลเซียสกับองศาฟาเรนไฮต์ ที่จำเป็นต้องเรียนเรื่องนี้ อย่างที่นักเรียนเห็นแล้วนะ เป็นเรื่องใกล้ตัวนักเรียนนิดเดียว เมื่อจบคาบเรียนนักเรียนจะสามารถเข้าใจค่าองศาแต่ละประเภท และสามารถแปลงองศาทั้งสองกลับไปกลับมาได้”

ครูนุศ นุศรา

ครูนุศ นุศรา โรจน์พานิชกิจ โรงเรียนดาราสมุทรศรีราชา พูดถึงคุณค่าที่ครูนุศได้รับจากการให้ภาพรวม ดังนี้

“ฉันต้องขอบคุณเทคนิคการให้ภาพรวมจริงๆ เสน่ห์ของการให้ภาพรวมช่างอัศจรรย์มาก เพราะ

การที่ฉันต้องสอนนักเรียนระดับอายุ 16-17 ปี กลายเป็นเรื่องง่ายขึ้นสำหรับฉัน เพราะถ้าพวกเขาเข้าใจถึงความจำเป็นว่าทำไมต้องเรียน เรียนไปแล้วสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร และสร้างประโยชน์ต่อตัวเขาเอง ผู้อื่นและสังคมได้อย่างไร เรื่องที่เรียนกลายเป็นเรื่องจำเป็นใกล้ตัว ทั้งฉันและนักเรียนเห็นภาพใหญ่ไปพร้อมๆ กัน เรายิ่งสนุกกันมากขึ้นไปอีก เมื่อเราเข้าเจาะจงไปในรายละเอียดของเนื้อหาภายในกรอบที่ได้คุยกันไว้แล้ว ที่สุด ความสุขและความสนุกของฉันเพิ่มเป็นทวีคูณ เมื่อฉันเห็นความกระตือรือร้นในการเรียนของนักเรียนที่น่ารักของฉัน”

ขั้นตอนที่ 3.การนำเสนอบทเรียนด้วย See-Judge-Act

กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรอง นำเสนอบทเรียนด้วยกระบวนการสำรวจชีวิต See-Judge-Act ที่มีการใช้กระบวนการคิดทั้ง Induction[1]และ Deduction[2] ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ท้าทายมากที่สุดสำหรับเพื่อนร่วมทางของฉัน เพราะในระบบการศึกษาของไทย ปกติจะใช้กระบวนการด้าน Deduction เท่านั้นทั้งๆ ที่กระบวนการด้าน Induction มีความสำคัญที่จะทำให้นักเรียนเก็บข้อมูลค้นคว้าหาคำตอบและพัฒนาความรู้และความเข้าใจด้วยตัวเองได้วิธีการนำเสนอบทเรียนด้วย See-Judge-Act เริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนสังเกตข้อมูลจากประสบการณ์หรือเหตุการณ์ที่ครูสร้างขึ้นหรือนำมาให้นักเรียนตั้งคำถามสำรวจค้นคว้าหาและสรุปคำตอบเบื้องต้นด้วยตนเอง นักเรียนมีโอกาสลองผิดลองถูก และสรุปเรื่องราวหรือข้อเรียนรู้ของตน (See) ก่อนที่ครูจะอธิบายกฎ ทฤษฎี หรือหลักทางวิชาการพร้อมกับสาธิตหรือยกตัวอย่างเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องมากขึ้นและเปรียบเทียบกับข้อเรียนรู้ของนักเรียน (Judge) จากนั้นครูจะให้ทำแบบฝึกหัดหรือมอบหมายงานให้นักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนและทำซ้ำจนเกิดความชำนาญ และที่สำคัญที่สุด ครูจะโยงเนื้อหาการเรียนรู้เข้ากับชีวิตประจำวันของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถปรับใช้บทเรียนกับชีวิตประจำวันได้ (Act)

แม้ว่าขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ท้าทายมากเพื่อนร่วมทางของฉันทุกคนในทุกการเดินทางที่ผ่านมา สามารถเขียนแผนการสอนที่นำมาโดยปรับการนำเสนอบทเรียนโดยใช้กระบวนการ See-Judge-Act ได้อย่างน่าอัศจรรย์ ฉันขอใช้แผนเด็ดของครูก้อ จรูญศรี ลีลาศสง่างาม โรงเรียนอาเวมารีอา อุบลราชธานี มาให้ดูกันเป็นตัวอย่าง ครูก้อสอนภาษาอังกฤษชั้น ม. 5 ในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง “Life styles” ส่วนหนึ่งของแผน เป็นดังนี้

ครูก้อ จรูญศรี

การสร้างบรรยากาศ

- ให้นักเรียนดูภาพดารา/บุคคลที่มีชื่อเสียง แล้วถามคำถามว่าเขาทำอะไรบ้าง
- นักเรียนจับคู่ถาม-ตอบ แลกเปลี่ยนข้อมูลกัน แล้วสลับคู่

การเสนอบทเรียน

1. See

- ให้นักเรียนจับคู่กัน แล้วถาม-ตอบเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน แล้วสลับคู่
- ให้นักเรียนสัมภาษณ์เพื่อนเกี่ยวกับดารา/บุคคลที่มีชื่อเสียงว่าเขาชอบทำอะไรในชีวิตประจำวัน

[1]การจัดการเรียนรู้รูปแบบอุปนัย (Induction) เริ่มต้นด้วยให้นักเรียนสังเกตและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์จากปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น แล้วนำข้อมูลนั้นมาจัดหมวดหมู่ หาข้อเหมือนและข้อต่าง เพื่อนำมาหาข้อสรุปทั่วไปหรือสร้างแนวคิดหรือข้อสมมติฐาน การสอนด้วยวิธีนี้มี จุดแข็งคือ ทำให้นักเรียนเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง และสามารถคิดและค้นพบความรู้ใหม่ๆ

[2]การจัดการเรียนรู้แบบนิรนัย (Deduction)เป็นการสอนที่เริ่มจากกฎ ทฤษฎีหรือหลักการต่างๆ ที่เป็นที่ยอมรับแล้ว และให้นักเรียนรู้จักใช้กฎ ทฤษฎีหรือหลักการต่างๆ ในการแก้ปัญหา และปรับใช้ในสถานการณ์ต่างๆ

- ให้นักเรียนบันทึกกิจวัตรประจำวันที่ได้ฟังเป็นรูปประโยค

2. Judge

- ให้นักเรียนดูภาพดารา แล้วครูเขียนประโยค และพูดบรรยายภาพว่าเขาทำอะไรอยู่

- เขียนโครงสร้าง Simple Present Tense อธิบายการใช้และให้นักเรียนศึกษาโครงสร้างในหนังสือเรียน

- เปิดเทปให้นักเรียนฟังการออกเสียงคำและประโยค

- นักเรียนจดบันทึกโครงสร้าง–ตัวอย่างประโยคลงสมุด

3. Act

- นักเรียนออกเสียงคำ/ฝึกพูดประโยคการใช้ Simple Present Tense ที่มีคำ Adverbs of Frequency

- นักเรียนจับคู่ถาม-ตอบเกี่ยวกับ Routines โดยใช้โครงสร้างประโยคที่ได้เรียนมา

- นักเรียนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

- นักเรียนทำแบบฝึกหัดในExercise Book"

แผนการสอนด้วยวิธีการ See-Judge-Act สามารถนำไปสอนได้จริง และทำให้เกิดผลที่นักเดินทางอย่างครูนาต นาตยา สมรรถการ โรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ ได้เล่าให้ฟัง ดังนี้

"ฉันนำกระบวนการ See-Judge-Act มาใช้ในการสอนโดยฉันนำอุปกรณ์มาวางบนโต๊ะและให้นักเรียนมาหยิบพวกกุญแจกับกระดาษที่นักเรียนชอบ และฉันแนะนำอุปกรณ์ต่างๆ บนโต๊ะว่ามันคืออะไรเท่านั้น จากนั้นฉันให้นักเรียนลองลงมือทำเพียงด้านเดียวด้วยความคิดของตัวเอง นักเรียนลองทำกันอย่างสนุกสนานถูกบ้างผิดบ้างในขณะที่ฉันมีนักเรียนหญิงคนหนึ่งไม่กล้าทำ ฉันเข้าไปถามว่า "ทำไม นักเรียนไม่ลงมือทำคะ" นักเรียนตอบว่า "หนูกลัวมันเสียค่ะ" ฉันให้กำลังใจและเสริมแรงว่า "หนูทำไปเถอะอย่ากลัวถ้าเสียเราทำใหม่ได้ แต่ถ้าหนูไม่ทำ พวงกุญแจของหนูจะเสร็จไหมคะ" นักเรียนตอบว่า "ไม่เสร็จค่ะ" แล้วนักเรียนคนนั้นเริ่มลงมือทำแบบกล้าๆ กลัวๆ นักเรียนหลายคนที่ทำเสร็จแล้วเอามาอวดและถามฉันว่า "ครูคะ พวงกุญแจของหนูสวยไหมคะ" ฉันตอบว่า "สวยค่ะ" แล้วฉันยิ้มให้นักเรียน ตอบว่า "เดี๋ยวมาลองดูกันว่าหนูจะทำให้สวยกว่านี้ได้ไหม" (See) พอนักเรียนทุกคนทำเสร็จแล้ว ฉันจึงอธิบายพร้อมทั้งสาธิตวิธีการและเทคนิคเดคูพาจ ที่ถูกต้องให้กับนักเรียนจนเข้าใจ (Judge) จากนั้นฉันให้นักเรียนลงมือทำใหม่อีกด้านหนึ่งของพวงกุญแจ ในขณะที่นักเรียนทุกคนลงมือ มีนักเรียน 4 คนเดินมาหาฉัน แล้วพูดกับฉันว่า "ทำไมครูไม่สอนหนูตั้งแต่แรกคะ ทำให้พวกกุญแจของหนูสวยด้าน ไม่สวยด้านหนึ่งเลย"ฉันถามนักเรียนว่า "แล้วนักเรียนรู้สึกอย่างไรคะ" นักเรียนตอบว่า "หนูอยากทำใหม่ให้สวยๆ ได้ไหมคะ" ฉันตอบว่า "ได้ค่ะ" ...ฉันยังให้นักเรียนช่วยกันคิดว่านักเรียนสามารถนำวัสดุอุปกรณ์ชนิดใดมาใช้ในการทำเดคูพาจได้อีกบ้าง เพราะอะไร สิ่งที่ประทับใจฉันมากที่สุดคือ เมื่อฉันให้นักเรียนส่งผลงาน นักเรียนไม่ยอมส่งฉันเลยสักคนเดียว ทุกคนหวงผลงานของตนเอง กลัวว่า ฉันจะไม่คืนผลงานให้ นักเรียนต่อรองกับฉันว่า "ถ้าหนูส่งแล้วคุณครูคืนหนูทันทีได้ไหมค่ะ" "

ครูนาต นาตยา

ครูโรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ หลายๆ คนได้รับประโยชน์และคุณค่าของกระบวนการนี้ในลักษณะเดียวกันกับครูนาต ครูมิว วิลาสิณี ดิษจำรัส สอนวิทยาศาสตร์ ป.2 พบว่า "นักเรียนกระตือรือร้น ช่วยกันทดลองค้นคว้า และสรุปผลการทดลองโดยมีฉันเป็นเพียงผู้ชี้แนะนักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ กล้าลองผิดลองถูก และลงมือปฏิบัติด้วยตนเองมาก" เช่นเดียวกับครูพจนีย์ พลับพลี สอนชั้น ป.1 สรุปประสบการณ์ว่า "นักเรียนรู้จักคิด สังเกต เปรียบเทียบ และได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากสิ่งต่างๆ รอบตัวของนักเรียน และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง การเรียนการสอนของฉันสนุกสนานไม่น่าเบื่ออีกต่อไป"

แต่เพื่อให้กระบวนการนี้บังเกิดผลได้ ครูต้องอดทนและกล้าที่จะยืนหยัดในกระบวนการนี้ อย่างที่เห็นได้จากประสบการณ์ของครูกุ๊ก วิจิตรา กนกชาติ สอนวิชาเคมี ม.ปลาย ครูกุ๊กสรุปบทเรียนของตัวเองว่า “ในช่วงแรกๆ ที่นำกระบวนการ See-Judge-Act มาใช้ ส่วนใหญ่ฉันต้องเพิ่มเวลาการสอนจาก 1 คาบเป็น 2 คาบ เพราะเด็กไม่คุ้นชินกับการค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เมื่อให้ทำงานสืบค้นหาคำตอบมักจะจับกลุ่มคุย หรือรอฉันเฉลยมากกว่า แต่เมื่อใช้บ่อยครั้งขึ้น นักเรียนเริ่มเรียนรู้และคุ้นชินกับกระบวนการ นักเรียนรู้ว่า ต้องหาคำตอบด้วยตัวเอง เพราะยังไงๆ ฉันจะไม่เฉลยก่อนแน่นอน นักเรียนพยายามช่วยกันค้นหาข้อมูลและข้อสรุปเพื่อมานำเสนอ เมื่อคุ้นชินกันแล้ว ฉันสามารถสอนหัวข้อละ 1 คาบเหมือนเดิม บทเรียนของฉันคือ เราต้องต่อสู้กับอุปสรรค ปัญหา และความคุ้นชินกับการเรียนการสอนแบบเดิมๆ เพื่อความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นทั้งตัวเรา และนักเรียนของเรา”

ครูปุย บุษยา เหล่าเขตกิจ โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย สรุปวิธีการนำเสนอบทเรียนด้วย See-Judge-Act ด้วยถ้อยคำที่กระชับและเข้าใจง่ายๆ ว่า

ครูปุย บุษบา

“สิ่งที่ฉันทำเริ่มแรกของการสอนคือ ฉันไม่บอกรายละเอียดของเรื่องที่จะเรียนและความหมายของหัวข้อนั้นในทันที แต่ให้นักเรียนทำความเข้าใจด้วยตนเองจากตัวอย่างที่หลากหลาย ฉันใช้คำถามในการนำและกระตุ้นทางความคิดของนักเรียน เมื่อนักเรียนมาถูกทางแล้ว ฉันจึงอธิบายความหมายที่ถูกต้องตามหลักการ และให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเพื่อตอกย้ำและฝึกฝน”

ขั้นตอนที่ 4.การไตร่ตรองก่อนจบคาบ

ในกระบวนการนี้ ครูจะใช้ประมาณ 5 นาทีสุดท้ายก่อนจบคาบเรียน ให้นักเรียนได้ไตร่ตรองและบันทึกการเรียนรู้ด้วยถ้อยคำของตัวเอง โดยครูตั้งคำถาม R-Reflect เพื่อสะท้อนมุมมองของนักเรียน C-Connect เพื่อเชื่อมโยงเนื้อหาที่เรียนรู้กับประสบการณ์หรือเรื่องอื่นๆ หรือ A-Apply เพื่อการปรับใช้เนื้อหาที่เรียนในชีวิตประจำวัน

จากประสบการณ์ของนักเดินทาง ทั้งนักเรียนและครูต่างเห็นคุณค่าการไตร่ตรองก่อนจบคาบ ครูสาว บุณรดา ทีฆัหชัยกุล ครูประจำชั้น ป.1 โรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ เล่าว่า “ฉันใช้กระบวนการนี้ในคาบสุดท้ายของการเรียนทุกวัน จนนักเรียนสามารถบันทึกสรุป และอ่านได้ด้วยตัวเอง ฉันมีความสุขกับพฤติกรรมการเรียนที่เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น วันหนึ่ง ฉันแกล้งทำเป็นลืมสั่งให้ทำงานอย่างอื่นแทนที่จะให้นักเรียนบันทึกไตร่ตรอง นักเรียนคนหนึ่งยกมือขึ้นแล้วเตือนฉันว่า “ครูครับครู วันนี้เรายังไม่ได้ทำบันทึกไตร่ตรองเลยครับ ผมขอบันทึกแล้วผมขออ่านให้เพื่อนฟังนะครับ” ฉันยิ้มอย่างปลื้มใจ เพราะปกติเขาไม่ค่อยตั้งใจเรียนมากนัก ฉันตอบว่า “ครูดีใจมากเลยที่หนูอาสาอ่านให้เพื่อนๆ ฟัง ตกลงจ้ะ เรามาเขียนบันทึกแล้วเราจะอ่านให้กันฟัง” ”

ครูปุย บุษยา เหล่าเขตกิจ เล่าถึงประโยชน์ที่ครูปุยได้รับว่า “ฉันให้นักเรียนไตร่ตรองท้ายคาบโดยแจกกระดาษ A4 ให้นักเรียนไตร่ตรอง ฉันตั้งคำถามด้วยหลักการ R-C-A ให้เวลาประมาณ 5 นาทีในการเขียนแล้วส่ง ฉันอ่านบันทึกไตร่ตรองของนักเรียนฉันได้รู้ถึงความรู้สึกที่นักเรียนมีต่อเนื้อหาและต่อตัวฉัน ซึ่งทำให้ฉันพบข้อบกพร่องของตัวฉันเอง อย่างที่คาดไม่ถึง เช่น มีนักเรียนคนหนึ่งเขียนบอกฉันว่า “ครูคะ หนูว่าวิธีของหนูคิดได้เร็วกว่าวิธีของครูนะคะ แล้วได้คำตอบเหมือนกันด้วย แต่วิธีของครูทำได้ละเอียดดีค่ะ” บันทึกนี้ทำให้ฉันอยากรู้ว่า วิธีการของนักเรียนเป็นอย่างไร ใน

คาบถัดไป ฉันขอให้นักเรียนคนนี้แสดงวิธีของเขาหน้าชั้นเรียนให้กับเพื่อนๆ สิ่งที่เกิดขึ้นคือ มีนักเรียนอีกคนหนึ่งยกมือ แล้วบอกฉันว่า “ครูคะ หนูก็คิดไม่เหมือนครูเหมือนกันค่ะ แต่ได้คำตอบเหมือนกัน” ฉันจึงได้เรียนรู้ว่า ที่ผ่านมาฉันมักขีดกรอบความคิดของนักเรียน ฉันคงไม่มีนักเรียนเป็นกระจกของฉัน หากฉันไม่ให้นักเรียนได้ไตร่ตรอง”

ขั้นตอนที่ 5. การประเมินและวัดผล

สำหรับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรอง การประเมินและวัดผลมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนเพื่อการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล มิใช่เพียงเพื่อการให้คะแนนหรือให้เกรดเท่านั้น นอกจากนั้น ครูและนักเรียนควรช่วยกันทบทวนการเรียนรู้เพื่อติดตามและปรับปรุงการเรียนรู้ อันเป็นเครื่องมือที่สำคัญของครูที่จะประเมินตนเองเพื่อปรับปรุงแผนการเรียนการสอนและวิธีการสอนของครูให้ดีขึ้นในคาบต่อไป

ฉันยังไม่ได้รับบันทึกประสบการณ์ของนักเดินทางที่พูดถึงประสบการณ์ในขั้นตอนนี้อย่างชัดเจน คงเป็นเพราะว่าการเปลี่ยนแปลงในเรื่องนี้จำเป็นต้องใช้เวลาและต้องทำอย่างรอบคอบ ฉันจึงไม่มีประสบการณ์ของนักเดินทางมาแบ่งปันในหัวข้อนี้ แต่ฉันมั่นใจว่า เหล่านักเดินทางของฉันกำลังสร้างการเปลี่ยนแปลงในเรื่องนี้อยู่ และหวังว่าจะได้รับฟังถึงการเปลี่ยนแปลงในเรื่องนี้ในอนาคตอันใกล้

ประสบการณ์ของนักเดินทางบนเส้นทางสายไตร่ตรองบอกเล่าถึงเรื่องราวความสำเร็จของการนำกระบวนการสอนที่เน้นการไตร่ตรองเป็นกระบวนการไปใช้ ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอันมีคุณค่าทั้งแก่นักเรียนและครูผู้สอน ฉันมั่นใจว่า นักเดินทางเหล่านี้จะใช้กระบวนการสำรวจชีวิต See-Judge-Act เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเองและวิธีการสอนเขาอย่างต่อเนื่องต่อไป ฉันและเหล่านักเดินทางบนเส้นทางสายไตร่ตรองอยากชักชวนครูในโรงเรียนคาทอลิก ให้เข้ามาเดินทางบนเส้นทางสายนี้ร่วมกันทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนของเรา จะไม่เพียงแต่ได้รับรู้ว่า “ฉันได้เรียนรู้อะไร” แต่รู้ว่า “ฉันได้เรียนรู้อย่างไร” และที่สำคัญคือ “ทำไมฉันต้องเรียนรู้” และสามารถโยงความรู้ในห้องเรียนสู่การปฏิบัติในชีวิตจริงได้ ทั้งนี้ โดยมีจุดหมายปลายทางเพื่อให้นักเรียนของเราดำเนินชีวิตในหนทางของความเป็นหนึ่งเดียวกับบุคคลอื่น และสร้างสันติสุขในสังคม ด้วยการมีจิตอาสาและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

เชิญร่วมเป็นนักเดินทางบนเส้นทางสายไตร่ตรอง
www.facebook.com/ไตร่ตรอง สภาการศึกษาคาทอลิก